

Ög 204. Viby kyrka.

Pl. 109.

Litteratur: L. Wiede, Brev till H. Hildebrand 27/3 1873(?), (ATA); A. Nordén, Skrivelse till Riksantikvarien 3/3 1947, dnr 1352/47 (ATA).

Äldre avbildning: L. C. Wiede, teckning i manus till Östergötlands Runurkunder (tryckt 1875) (ATA).

Som tröskelsten i tornsidans norra dörr, vilken leder in till en materialbod, ligger alltså som på *Bautils* tid⁴⁴ en genom trampning svårt avnött runsten av rödaktig granit. Inskriftens övre resp. nedre ände doldes förut av dörrinfattningens bägge väggar men frilades vid undersökningen sommaren 1946. Den nu blottade delen av stenen mäter 1,08 m. i längd och 0,69 m. i bredd nedtill resp. 0,78 m. upptill. Slingans bredd är 12 cm.

Inskrift:

isti · rispi · stin · eftir · tuṣṣi · m-k · sin ·
 5 10 15 20 25 30

»Åste(?) reste denna sten efter Toste(?), sin måg (svåger, svärfar).»

Till läsningen: 1 i är ganska tydligt bevarad, på runans högra kant går en valk i stenytan, och hade här engång funnits en bst, t.ex. till ett **a**, **u**, **o**, borde spår därav kvarstå. Men då intet sådant varsnas i den här synbarligen kvarstående ursprungliga stenytan, förefaller runan icke kunna ha varit annat än **i**. **R.** 2–4,⁴⁵ **sti** kvarstå välbevarade och oomtvistliga, **r.** 4 åtminstone från mitten och nedåt. **R.** 5–7 äro mycket svagt skönjbara men säkra, 8 **p** tydlig. **R.** 12 är antingen **i** eller **e**, en svag gropighet mittpå kan kanske vara spåren av en punkt. 14 **e** är däremot klart stunget. Av 15 **f** är nedre bst och hst tydliga, av övre bst synes endast början. Av 16 **t** återstår endast hst:s nedre del. Mellan 18 **n** och 20 **u** är utrymmet så stort, att det är nödvändigt att här förutsätta tillvaron av en runa i slingans krök. Vid rengöring av ytan framkom också över- och nederdelarna av en **t**-runa, för åtm. vänstra bst finnes en bra skåra i ytan, och resterna av hst:s mellandel kunna gömmas i en ojämnhet, som går fram här. 20 **u** är tydligt bevarat. 21 **s** ligger i ett skrovligt parti men är övervägande säkert. Troligen når högra bst upp till övre slinglinjen. 22 sannolikt ett **t** med vänstra bst ansatt en bit från hst:s topp. 23 förefaller vara ett **s** av samma typ som 21, men ytan är här ojäm och detaljerna osäkra. 24, **i**, visar nu ej något spår av att ha haft en bst, trots att ytan är jämn. 25 **m**, nästan helt utplånad, då det befinner sig på den del av stenytan, där trampningen slitit mest. **R.** 26 visar nu lika litet som **r.** 24 något spår av att bst funnits, trots att man i bägge fallen väntar sig **a**-runor. 27 **k**, tämligen välbevarat. **R.** 28: här måste man kunna räkna med ett **s**, ehuru spåren av runan nu äro vanskliga att återfinna i den förstörda stenytan. 29 **i**, svagt hugget. 30 **n**, välbevarat. Ristningens samtliga ord äro åtskilda av punkter (punkten efter 27 **k** dock tvivelaktig).

Plansch 109b. Ög 204. Viby kyrka. Foto Nordén 1946.

[Jansson skriver 1947:
 Retusch. Duger ej.]

⁴⁴ Wessén skriver i marginalen: Varför säga Bautils tid? Det hänför sig ju i verkligheten till 1600-t.

⁴⁵ Nordén skriver 2–3, men då tre runor anges avses runorna 2–4.

Ristningens bägge personnamn **isti** och **tustsi** (för väntat **tustsa**) torde vara att identifiera som fsv. *Asti* resp. *Tosti*. Då r. 1 i knappast synes ha haft bst och alltså icke varit huggen som ett regelrätt **a**, förtjänar erinras därom, att ristaren även på två andra ställen i inskriften (**mik** för **mak**, 'måg' och **tustsi** för ack. *Tosta*) till synes lämnat **a**-runan ofullbordad. Lind förtecknar *Ásti* såsom ett på Island mycket vanligt mansnamn (med *Ásta* som feminin motsvarighet), från Sverige är det känt på t.ex. runstenen Sö 26 Ytter-Stene (**asti**). *Tosti* är ett på runstenarna icke ovanligt namn, men då det förekommer på tre av Viby-stenarna, torde det avse samma person, se under Ög 209 och 210.

Ög 205. Viby kyrkogård.⁴⁶

Pl. 113.

Litteratur: Anton Ridderstad, *Östergötlands historia I* (1914), s. 90; A. Nordén, *Skrivelse till Riksantikvarien 3/3 1947, dnr 1352/47 (ATA)*.

Runstenen stod vid mitt besök sommaren 1946 rest i nordöstra hörnet av den äldre delen av kyrkogården — där Nordenskjöld år 1871 lät resa den, sedan han funnit den »vid kordörrens tröskel» — men hade sedan Brates undersökning sjunkit ytterligare ned i det mjuka underlaget. Dess höjd var nu 1,30 m., bredden vid basen 0,73 m., upptill 0,64 m.⁴⁷

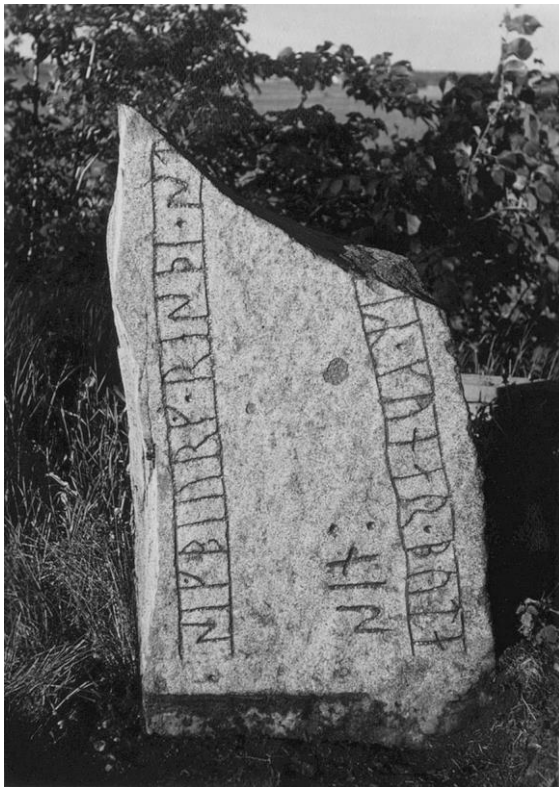
Inskriften är djupt huggen och överallt klar:⁴⁸

• sigbiurg respi • s̄t...ir • kunar • buta sin :

5 10 15 20 25

»Sigb(j)org reste denna sten efter Gunnar, sin make.»

Namnet Sigborg är ovanligt⁴⁹ på fornsvenskt område. En svenska *Sigrbiorg d. Þorgnyrs lögmannz* omtalas dock i den isländska Flatöboken. Synbarligen är namnet identiskt med det **sihborh**, som förekommer på den uppländska runstenen U 595 Hargs skog (den östgötska förekomsten har förbisetts vid formuleringen av omdömet å s. 499 nederst i *Sveriges runinskrifter VII*).

Plansch 113a. Ög 205. Viby kyrkogård. Foto Nordén 1946. [Jansson skriver 1947: Efter bearbetning användbar.]

⁴⁶ Stenen passar samman med Ög 206, se Samnordisk runtextdatabas (2020).

⁴⁷ I marginalen står: Flyttas 1947?

⁴⁸ Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr.] och ö[vers]. utgår.

⁴⁹ Nordén skrev »ytterst ovanligt», Wessén har strukit »ytterst».

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.